

„Fram, fram! Kristnænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. pettilinie.

Politisk oversigt.

Begge svenske kamre har vedtaget en anmodning til regjeringen om ophævelse af handelstraktaterne med Frankrige og Spanien fra 1ste februar 1892. — Den syttiaarige grev Piper, der nu i 13 aar indehavde pladsen som gesandt hos England, har taget afsked. Forretningerne er overtagne af legationssekretær Adelborg.

„Deutsche Post“ giver centrum, Tysklands katholske parti, et aabent skudsmaal: det er foruden socialdemokraterne det klareste og sig sit formaal mest bevidste af alle partier og vil sikkert ikke falde fra hinanden, saalænge ikke alt det er tilbagegivet den katholske kirke, som den før kulturkampen var i besiddelse af „Centrums tilværelse og den kjendsgjærning, at hidtil alle indvortes, modstridende meninger eller interesser heldig blev undertrykkede, taler ligefrem opløftende til alle mænds sjæle, der i vor materialistisk sindede tid endnu kan føle varmt for trofast, usvigelig holden-ud i en af staten og den offentlige mening heftig angreben forsvarsstilling, som en mægtig, paa kristelig verdensanskuelser jordbund fremstræbende ide yder.“ — Keiserens kabinetsordrer om arbeidersagen blev i London anledning til slagsmaal mellem de tyske anarkister og de mere maadeholdne. De sidste beholdt valpladsen og afsendte et takketelegram til keiseren. — Endelig beretning om de tyske valg er endnu ikke indløben. Men stikvalgene har bragt flere socialister palmen, centrum møder saanær i samme antal som før — ca. 100, og kartelpartiet er ikke længer noget parti af fremragende betydning. Socialistføreren Bebel er falden igjennem.

Belgiens konge, Leopold II., feirer sit 25-aars regjeringsjubelium den 10de decbr. De penge, som tænktes anvendte for leiligheden, ønskede kongen anvendte til oprettelse af en understøttelseskasse for tilskadekomne arbejdere. I juni vil parlamentet træde sammen for at vedtage lov desangaaende.

Det franske kammer har afvist socialisten Baudins forslag om amnesti for samtlige arbejdere, der i anledning af strikerne er ikjendte straf. — Kamret har vedtaget med 277 stemmer mod 236, at deputerede, der negter formanden lydighed, skal kunne lukkes ude fra 30 møder. — Ligesom selvmordene — som vi i nr. 7 omtalte — i Frankrige tiltager i foruroligende grad

under den, man kan sige siden 1870 paagaende kamp mod kirken, saaledes viser den lærde Parvilles statistiske optegnelser, at ogsaa antallet paa sindssygetilfældene stiger efter en skrækkelig maalestok, nemlig med 30 pct. i løbet af de sidste 16 aar. — Formanden for Paris's byraad, Rouselle, har indgivet sin afsked, fordi hans kjøretøi ikke fik lov til at gjøre, hvad andre kjøretøier ikke maa — hindre færdselen paa gaden.

Bulgarien er bleven krævet af Rusland for de resterende omkostninger ved okkuperingen, og det har maattet betale sine 3,600,000 rubler (ca. 10 mill. kr.).

At sammensvergelsen i Serbien stod under russisk fane, foreligger der nu beviser for.

Til forhandling om Englands australianske besiddelsers sammenslutning til en konføderation med fælles forsvarsvæsen, ministerium, parlament o. fr. holdes fortiden en konferens i Melbourne. Planen møder dog store vanskeligheder i de stedlige forhold og anskuelse.

Brasiliens regjering feder sig. Marechal Fonseca har fastsat som egen løn 90,000 kr aarlig, for de øvrige ministre 18,000.

Dahomeyanernes opstand i Senegal er kuet.

Kinas unge keiser lægger sig med iver og med en selvherskers hele myndighed paa sociale reformer af „det himmelske rige“.

Japan bliver nok mere civiliseret end Preussen og Østerrige: duelvæsenet forbydes og straffes med vanærende straf.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 2den mars: kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 fasteandagt med prædiken.

Fælleskommunion for mødreforeningen.

Onsdag den 5te: kl. 6½ aften fasteandagt med prædiken.

Fredag den 7de: kl. 6½ aften korsveisandagt.

Ugekalender.

Søndag den 2den, 2den søndag i fasten (Epist: I Thess. 4, 1—7; evang.: Matth. 17, 1—9). — Mandag. Ferialdag. — Tirsdag. Lucius I. pave og martyr, † 253. — Onsdag. Kasimir, polsk kongesøn, † 1483. — Torsdag. Ferialdag. — Fredag. Ihukommelse af Vorherres ligklæde. — Lørdag. Johannes af Gud, ordensstifter, † 1550.

Søndag den 9de, 3dje søndag i fasten.

Hyrdebrev for fasten 1890.

(Fortsat.)

(Nødvendigheden af katholsk enhed i kampen.)

Men vil vi paa en tilfredsstillende maade opfylde disse vore pligter, saa tør vi ikke enkeltvis og adskilte fra hverandre begive os paa kamppladsen. Jesus Kristus har nemlig forkyndt, at modsigelserne og fiendtlighederne, Han selv maatte udstaa, ogsaa skal blive den af Ham grundlagte institution, hans hellige kirke, tildel; netop heri ligger jo ogsaa grunden til, at mange ikke vil opnaa den frelse, Han har erhvervet os. Han vilde derfor heller ikke have blot enkelte tilhængere af sin lære; men Han vilde forene dem til et samfund, sammenføie dem til ett legeme, „som er kirken (Kolos. 1, 24)“, hvis hoved Han selv er. Saaledes gjenstrømmer da Kristi liv hele hans mystiske legeme, det giver de enkelte lemmer liv og næring, det forbinder dem med hverandre og sætter dem istand til at opfylde sin fælles bestemmelse, endskjønt de enkelte har en forskellig gjerning. [„Thi ligesom vi har mange lemmer paa ett legeme, men alle lemmer har ikke den samme gjerning, saaledes er vi mange ett legeme i Kristus, men hver for sig er vi hverandres lemmer (Rom. 12, 4. 5).“] Kristi kirke er altsaa et i sig selv fuldkomment samfund og tilmed høit ophøiet over ethvert andet samfund. Dens guddommelige stifter har ogsaa selv villet, at den skulde skride fremad til menneskenes frelse, dannede en enhed og som „en ordnet krigshær (Høis. 6, 9).“ Denne den kristne kirkes forfatning og skikkelse er uforanderlig; heller ikke tør nogen indenfor den leve efter sit eget godtbefindende og lægge kampmetoden tilrette efter sin egen mening; thi den, som ikke samler med Jesus Kristus og hans kirke, han adsplitter, og et menneske, som ikke kjæmper sammen med Ham og hans kirke, gaar tilvisse frem mod Gud selv. [„Hvo der ikke er med mig, er imod mig; og den, som ikke samler med mig, han adspredes (Luk. 11, 23).“]

Til denne overensstemmelse i henseende til sindelag og til denne endrægtighed i handlemaade, som den katholske religions fiender ikke uden grund frygter, hører nødvendigvis fremfor alt *overensstemmelse i henseende til meninger*. Hertil formaner apostelen Paulus korintherne meget indstændig og med meget vægtige ord, idet han skriver: „Men jeg formaner eder, brødre, ved vor herres Jesu Kristi navn, at I alle fører den samme tale, og at der ikke maa være splidagtigheder iblandt eder; men at I maa være fuldkomne i det samme sindelag og i den samme mening (I Kor. 1, 10).“ Hvor vis denne opfordring er, kan man let erkjende. De menneskelige handlinger har nemlig sin oprindelse i aanden; derfor kan der heller ikke herske nogen overensstemmelse i henseende til vilje og handlemaade, naar sjælene hylder forskellige anskuelser. Men de, som følger fornuften alene, kan kun saare vanskelig have de samme anskuelser. Thi det er saare vanskeligt at lære tingene at kjende, og aanden, som fra naturen af er svag, skuffes ikke sjældent ved menigernes forskjellighed og ved ydre paavirkninger; og

dertil kommer endnu lidenskaberne, som ofte røver eller dog i det mindste svækker dygtigheden til at erkjende det sande. Heraf kommer det, at der i ledelsen af staterne ofte gjøres forsøg paa at opretholde ved vold og magt enigheden blandt dem, som slet ikke stemmer overens i anskuelser. Anderledes forholder det sig med de kristne. Disse modtager sin tro af kirken, og de er forvissede om, at de under dens autoritet og ledelse besidder sandheden. Som der derfor kun gives *én kirke*, fordi der kun gives *én Kristus*, saaledes gives der paa hele jorden, og kan der kun gives ogsaa kun *en eneste lærer* for alle kristne. „En herre, én tro (Ef. 4, 3).“ „Men efterdi de har den samme troens aand (II Kor. 4, 13),“ er de fremfor alt i besiddelse af det, som fremkalder hos alle overensstemmelse i vilje og handlemaade.

(Lydighed mod kirken.)

Dog maa *overensstemmelsen*, som apostelen Paulus formaner, være *fuldkommen*. Den kristne tro støtter sig ikke til menneskelig, men til guddommelig autoritet. Thi hvad Gud aabenbarer for os, „holder vi for sandt, ikke fordi vi med forstandens lys erkjender tingenes indre sandhed, men fordi Gud selv, som ikke kan føres bag lyset og heller ikke selv skuffer, taler til os (*Dei Filius* c. 3).“ Deraf følger, at vi maa skjænke enhver enkelt sandhed, om hvilken det er fastslaaet, at den er aabenbaret os af Gud, det samme troende bifald. Naar vi ikke samtykker i én af disse sandheder, saa er det det samme som at forkaste dem alle. Troens fundament er undergraves følgelig ligesaa godt af hine, der negter, at Gud har talt til menneskene, som af hine andre, der drager hans uendelige sandhed og visdom i tvil. Men hvilke sandheder Gud har aabenbaret, har *kirken* at afgjøre, til hvem Gud overdrog det hverv at bevare og forklare hans aabenbarelsen. Og *den øverste lærer* i kirken er *den romerske pave*. Sindenes overensstemmelse fordrer en fuldkommen overensstemmelse i den samme tro og tillige en ligesaa fuldstændig underkastelse af viljen overfor kirken og dens overhoved som overfor Gud. Men denne underkastelse af viljen, som troen fordrer, er, ligesom troen selv, kun da en fuldkommen og sand lydighed, naar den er udelte; og netop i denne troens og lydighedens udelthed, der tror og følger alt, hvad Gud har aabenbaret og anordnet, pleier man at se det karakteristiske kjendetegn, som skiller *katholiker* og *ikke-katholiker* fra hinanden. Overordentlig smukt forklarer den hl. Thomas af Aquin denne sandhed med følgende ord: „Troens formalgjenstand er den øverste sandhed, forsaavidt denne aabenbarer sig i den hl. skrift og i kirkens, af selve denne øverste sandhed udvældende lære. Derfor kan ingen, som vægrer sig ved at modtage sin tro af kirkens ufeilbare læreembede, sige om sig selv, at han besidder troens gode; de enkelte trossandheder kan han besidde, men paa ingen maade troen selv Den, som anerkjender kirkens lære som sin tros ufeilbare regel og norm, han tager imod alt, hvad kirken lærer; thi dersom han efter eget godtbefindende vilde træffe et udvalgt blandt kirkens læresætninger for at

tro paa den ene læresætning, men ikke paa den anden, saa vilde han aabenbart forlade kirkens lære som useilbar trosregel for at følge sin egen vilje. Hele kirken har kun én tro ifølge apostelens ord: „Før alle den samme tale, at der ikke maa være splidagtighed iblandt eder (I Kor. 1, 10).“ Men dette vilde være en umulighed, dersom opkastede *trosspørgsmaal* ikke blev afgjorte af hele kirkens *forstandere*, hvis afgjørelse hele kirken maa underkaste sig. Derfor tilkommer det ene og alene pavens autoritet at fastslaa trossandheder og alt, hvad der angaar hele kirken. (S. Th. 2, q. 5, a. 3).“

Vil man nu drage *grænserne for denne underkastelse*, saa maa ingen tro, at man kun skal adlyde kirkens hyrder, navnlig den romerske pave, i hine sager, som hører til trossandhederne. Hvis haardnakkede forkastelse er vranglære. Ja, det er heller ikke tilstrækkeligt, at man ogsaa oprigtig og urokkelig samtykker i hine lærdomme, som vel endnu ikke er fastslaaede ved en høitidelig lærefølgelse, men dog af det almindelige læreembede i kirken fremstilles for vor tro som aabenbarede af Gud — og om hvilke det vatikanske koncil

siger, at de maa fastholdes formedelst guddommelig og katholsk tro. De kristnes pligt er det desuden, at de lader sig lede og føre af biskopperne overhovedet og af den romerske pave i særdeleshed. Hvor naturligt dette er, det er indlysende. Thi det, som er indeholdt i den guddommelige aabenbaring, har dels hensyn til Gud, dels til menneskene, dels til sager, som er nødvendige til menneskenes evige frelse. Men ifølge guddommelig ret udstedes der af kirken, og for hele kirkens vedkommende af den romerske pave, forskrifter baade i henseende til det, som vi skal tro, og i henseende til det, som vi skal gjøre. Derfor maa det tilkomme pavens myndighed at dømme om, hvad den guddommelige aabenbaring indeholder, hvilke lærdomme stemmer overens med den, og hvilke afviger fra den; ligeledes maa han kunne vise, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt; hvad vi skal gjøre, og hvad vi skal undlade for at opnaa den evige frelse; ellers kan han ikke være for menneskene hverken en sikker udlægger af Guds ord eller en tilforladelig fører i livet.

(Fortsættes.)

Dissenterloven.

Idet vi henviser til bemærkningen i forrige nr. af „St. Olaf“, aftrykker vi her den nugældende dissenterlov og det nye lovudkast.

Lov

angaaende dem, der bekjender sig til den kristelige religion uden at være medlemmer af statskirken.

VI OSCAR, af Guds naade konge til Norge og Sverige, de gothers og venders,

Gjør vitterligt: At Os er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige storthings beslutning af 4de juni dette aar, saalydende:

§ 1. Dissentere, eller saadanne, som bekjender sig til den kristelige religion uden at være medlemmer af statskirken, har fri offentlig religionsøvelse inden lovs og ærbarheds grænser og kan danne menigheder under ledelse af egne prester eller forstandere.

§ 2. De i foregaaende § nævnte prester eller forstandere skal, forinden de i saadan egenskab anerkjendes, for stedets civile overøvrighed godtgjøre, at de af vedkommende samfund er antagne, samt derhos til samme øvrighed indgive en skriftlig ed eller forsikring (se § 10), som gaar ud paa, at de i deres bestilling vil holde sig statens love efterrettelige og være sandhed og pligt tro, i hvilken henseende de er ansvar lige med statens embedsmænd underkastede. De har nøiagtigen at føre de protokoller, som anordnes af kongen, og som fremlægges, naar forlanges, til øvrighedens eftersyn. Ved hvert aars udgang har de til øvrigheden at fremsende fortegnelse over menighedens lemmer, samt de i aarets løb stedfundne egteskaber, fødsler og dødsfald. De er derhos forpligtede til at udstede attester og meddele øvrigheden oplysninger vedkommende deres menigheder, i lighed med hvad der paaligger statskirkens prester.

Udkast

til lov angaaende dem, der bekjender sig til den kristelige religion uden at være medlemmer af statskirken, saavel som angaaende dem, der bekjender sig til den mosaiske tro.

§ 1. Dissentere eller saadanne, som bekjender sig til den kristelige religion uden at være medlemmer af statskirken, har fri offentlig religionsøvelse inden lovs og ærbarheds grænser og kan danne menigheder under ledelse af egne prester eller forstandere.

§ 2. En dissentermenighed erholder de rettigheder, der i denne lov tillægges de af staten anerkjendte dissentermenigheder, naar dens prest eller forstander har godtgjort for den borgerlige overøvrighed, at han af vedkommende samfund er antagen¹⁾, og derhos til samme øvrighed har indgivet skriftligt løfte om, at han i sin bestilling vil holde sig statens love efterrettelig og være sandhed og pligt tro, i hvilken henseende han er underkastet ansvar lige med offentlige bestillingsmænd.

Forøvrigt udkræves til saadan anerkjendelse kun, at vedkommende er en uberygtet person samt skikket til at udføre de funktioner, som i lovgivningen er tillagte anerkjendte dissentermenigheders prester eller forstandere.

En prest eller forstander for en auerkjendt dissentermenighed behøver ved forflyttelse til en anden af sit samfunds menigheder kun at anmelden sin forflyttelse for vedkommende overøvrighed og for denne godtgjøre, at han er antagen¹⁾ som prest eller forstander for den nye menighed. Overøvrigheden har derefter at forsyne hans for erholdte anerkjendelsesdokument med paategning herom uden afkrævelse af nyt skriftligt løfte.

I tilfælde af prestens eller forstanderens afgang fra sin bestilling skal han eller, om han er afgaaet ved døden, den, der har at anmelden dødsfaldet for skifteretten, uopholdelig derom underrette overøvrigheden; haves et menighedsraad, paahviler det samme at paase, at saadan anmeldelse sker. Under ledigheden kan med øvrighedens samtykke en midlertidig ordning træffes.

¹⁾ Her maatte vel indskydes ordene „eller udnævnt“, da f. eks. den katholske kirkes prester simpelthen bliver udnævnte af sine kirkelig-hierarkiske foresatte.

§ 3. De til saadanne menigheder hørende dissenter er fritagne for andre ydelser til statskirken og dens betjente end tiender samt de paa eiendomme, hvoraf de maatte være i besiddelse, heftende afgifter eller byrder.

§ 4. Forinden nogen bygning af en dissenterende menighed benyttes til gudstjeneste, bør det anmeldes for stedets civile øvrighed. Gudstjenesten maa ikke afholdes for lukkede døre. For overtrædelse af nogen af disse bestemmelser straffes presten, forstanderen eller den, som i mødet har holdt foredrag, med bøder.

§ 5. Dissentere, enten de hører til en ordnet menighed eller ikke, har for stedets sogneprest at anmelde barnefødsler og dødsfald inden en maaned, efterat de er indtrufne, under en mulkt af 5 speciedaler for hver uge, anmeldelsen derefter udebliver. I anmeldelsen af en barnefødsel skal opgives barnets fødselsdag, køn og navn, samt dets forældres navne. Dissentere, som henhører til en ordnet menighed, har derhos inden 3 maaneder, under samme tvang, for deres egen prest eller forstander at gjøre anmeldelse saavel om barnefødsler og dødsfald som om indgangne egteskaber.

§ 6. Egteskab mellem dissenterer bliver med borgerlig retsvirkning alene stiftet derved, at der for notarius publicus paa det sted, hvor vedkommende mand eller kvinde opholder sig, oprettes

Anerkjendelse af præster eller forstandere for dissentermenigheder samt forandringer, som i saa henseende indtræder, kundgjøres af øvrigheden i den offentlige kundgjørelsestidende.

§ 3. Prest eller forstander for en anerkjendt dissentermenighed skal nøiagtigen føre de protokoller, som af kongen anordnes, og fremlægge dem, naar forlanges, til øvrighedens eftersyn. De er forpligtede til at udstede attester og meddele øvrigheden oplysninger vedkommende sine menigheder, i lighed med, hvad der paa ligger statskirkens præster. Senest inden en maaned efter hvert aars udgang har de til øvrigheden at fremsende opgave over antallet af menighedens medlemmer samt fortegnelse over de i det forløbne aar optagne medlemmer, ledsaget, forsaavidt disse er traadte over fra statskirken, af vedkommende sogneprests attest om, at de er lovlig udmeldte, og ligeledes in duplo over de i aarets løb stedfundne udmeldelser, fødsler, daabshandlinger og dødsfald samt de i henhold til § 9 udførte egtevielser. Øvrigheden oversender den ene af disse fortegnelser til vedkommende sogneprest til indførelse i kirkebogen.

Schema for protokollerne, der autoriseres af overøvrigheden, og for den aarlige fortegnelse anordnes af kongen. Opløses menigheden, bliver protokollen at aflevere til øvrigheden til forvaring; det samme gælder, naar menigheden ophører at være anerkjendt, dog saaledes, at protokollen, om menigheden senere atter bliver anerkjendt, kan udleveres til dens prest eller forstander.

§ 4. Dissentere er, hvad enten de tilhører anerkjendte menigheder eller ikke, fritagne for andre direkte ydelser til statskirken og dens betjente end tiender samt de øvrige paa eiendomme, hvoraf de maatte være i besiddelse, heftende afgifter eller byrder.

Ydelser til statskirken og dens betjente, som er indbefattede i heløb, der som personlig skat til kommunen udlignes, sættes med et af kommunebestyrelsen bestemt beløb ud af betragtning ved beregningen af de skattebidrag, som falder paa dissenterer, der i det forud for skatteaaret liggende aar til og med 30te september uafbrudt har tilhørt en anerkjendt menighed. Paa samme maade kan efter kommunebestyrelsens beslutning forholdes ligeoverfor skatter, der i statskirkelige øiemed udlignes paa faste eiendomme, der tilhører medlemmer af anerkjendte dissentermenigheder.

Ligeledes kan kommunebestyrelsen paa andragende fritage medlemmer af en dissentermenighed, uanseet om denne er anerkjendt eller ikke, helt eller delvis for personlige og de paa deres faste eiendomme faldende kommunale ydelser til folkeskolen, — helt dog kun, naar de har en til folkeskolen i det væsentlige svarende, af skolestyret godkjendt fuldstændig skole og derhos ikke for sine børn benytter folkeskolen.

Andragende om saadan fritagelse maa indgives fra menigheden inden 15de oktober i det skatteaaret forudgaaende aar og være ledsaget af en fortegnelse over de antagelig skattepligtige personer, der i den foreskrevne tid bevislig har tilhørt menigheden.

§ 5. Gudstjeneste eller religiøse forsamlinger, der ikke er at henregne til husandagt, maa ikke holdes for lukkede døre.

§ 6. Enhver dissenter, som døber nogen af statskirken udraadt eller optager nogen fra statskirken i trossamfund med sig, uden at vedkommende derved indlemmes i nogen anerkjendt dissentermenighed, har derom inden en maaned til stedets sogneprest at gjøre indberetning, ledsaget af attest for, at vedkommende lovlig er udmeldt af statskirken.

§ 7. Dissentere, der hører til anerkjendt menighed, har for sin egen prest eller forstander at anmelde egteskabstiftelser, forsaavidt egteskabet ikke er stiftet ved en af denne udført vielse, barnefødsler og dødsfald inden en maaned, efterat de har fundet sted. Dissentere, som ikke hører til anerkjendt menighed, har inden samme frist til stedets sogneprest at anmelde barnefødsler og dødsfald samt tillige daabshandlinger, som for dem maatte være udførte.

Anmeldelserne skal indeholde de oplysninger, som af kongen bestemmes.

Forinden nogen dissenter begravnes, har den, som forestaar begravelsesceremonien, at kræve bevis for, at dødsfaldet er anmeldt til skifteretten.

§ 8. En anerkjendt dissentermenigheds prest eller forstander har ret til et udføre egtevielse mellem dissenterer, af hvilke en eller begge tilhører hans trossamfund, forsaavidt de former, hvor-

et dokument, hvori de erklærer sig for egtefolk. Førend saadant kan tilstedes, har den nævnte embedsmand at kræve de samme legitimationer, som presten kræver ved egteskabs indgaaelse i statskirken; dog fordres ingen lysning, heller ikke bevis for daab eller altergang. Om det indgangne egteskab har notarius publicus inden 8 dage at gøre anmeldelse til sognepresten paa det sted, hvor egtefolkene tager bopæl. Tilfølgte ovenanførte bestemmelse maa, under straf af bøder, ingen vielse eller nogen anden ved egteskabets indgaaelse brugelig akt foretages, forinden egteskabet paa foranførte maade er stiftet.

§ 7. Egteskabet mellem en lutheraner og en dissenter stiftes ved statskirkens vielse, i hvilket tilfælde der dog ikke kræves bevis for dissenterens daab og altergang.

§ 8. Børn af egtefolk, af hvilke den ene tilhører statskirken, ansees henhørende til denne, medmindre forældrene afgiver en udtrykkelig erklæring om det modsatte. Børn af egtefolk, som begge er dissenter, ansees ikke henhørende til statskirken, medmindre forældrene derom afgiver en udtrykkelig erklæring. Lever forældrene adskilte, eller er de døde, afgiver den, som besørger børnenes opdragelse, gyldig erklæring i berørte henseende. Sidstnævnte regel gjælder ogsaa med hensyn til uegte børn, hvis moder ikke tilhører statskirken. Erklæringen afgives til stedets sogneprest og tilføres ministerialbogen.

under egteskabsstiftelsen inden vedkommende samfund foregaar, er godtkjendte af kongen.

Det nødvendige herom bliver ved den verdslige overøvrigheds foranstaltning at kundgjøre i den offentlige kundgjørelses-tidende.

§ 9. Egteskab mellem dissenter stiftes med retsgyldig virkning enten ved vielse af en anerkjendt prest eller forstander ved en dissentermenighed (§ 8) eller paa borgerlig maade for notarius publicus paa det sted, hvor nogen af dem, der indgaar egteskabet, opholder sig.

Egteskab mellem medlem af statskirken og dissenter stiftes enten ved statskirkens vielse eller, forsaavidt dissenteren hører til en anerkjendt menighed, af dennes prest eller forstander eller paa borgerlig maade for vedkommende notarius publicus. Vedkommende prest eller forstander kan dog undslaa sig for at udføre vielsen.

§ 10. Paa borgerlig maade stiftes egteskabet derved, at vedkommende mand og kvinde for notarius publicus udtaler sin beslutning om at ville indtræde i egteskab med hinanden og derefter af ham erklæres for egtefolk. Ved denne handling gaar notarius publicus frem efter en af kongen bestemt formular, hvorhos en forklaring om, hvad der er foregaaet, paa stedet indføres i notarialprotokollen og underskrives af egtefolkene.

Om ethvert paa borgerlig maade stiftet egteskab har notarius publicus inden 8 dage at gøre anmeldelse til sognepresten paa det sted, hvor egteskabet indgaaes.

§ 11. Førend egteskabet paa saadan maade, som i § 9 nævnt, tilstedes indgaaet, skal paasees tilveiebragt de samme legitimationer, som ved egteskabets indgaaelse mellem medlemmer af statskirken kræves; dog fordres ikke lysning, forsaavidt egtevielsen ei foregaar inden statskirken, og for dissenteres vedkommende heller ikke bevis for daab eller altergang.

§ 12. Forinden den vielse eller borgerlige handling, som efter § 9 betinger egteskabsstiftelsen, er foregaaet, maa ingen anden vielse eller ved egteskabets indgaaelse brugelig akt foretages.

§ 13. Naar dissenter har indgaaet egteskab for notarius publicus, og begge eller den ene af dem træder over til statskirken, eller naar et medlem af denne kirke og en dissenter har indgaaet egteskab paa saadan maade, kan deres egteskab, om de selv ønsker det, og vedkommende prest i statskirken intet derimod har at indvende, blive kirkelig velsignet.

§ 14. Den ved forordningen af 18de oktober 1811 paabudne geistlige mægling mellem egtefolk, der søger separation eller skilsmisse, bliver for dissenter, som tilhører anerkjendte menigheder, at foretage af deres egne prester eller forstandere, men bortfalder for andre dissenteres vedkommende.

§ 15. Børn af egtefolk, af hvilke den ene tilhører statskirken, ansees henhørende til denne, medmindre forældrene afgiver en udtrykkelig erklæring om det modsatte. Børn af egtefolk, som begge er dissenter, ansees ikke henhørende til statskirken, medmindre forældrene derom afgiver en udtrykkelig erklæring. Hvis forældrene lever adskilte, eller en af dem eller begge er døde, afgiver den, som besørger børnenes opdragelse, gyldig erklæring i berørte henseende²⁾. Sidstnævnte regel gjælder ogsaa med hensyn til børn, der paa grund af forældrenes ligegyldighed eller lastefuldhed maa forsørges og opdrages af fremmede, samt med hensyn til uegte børn, hvis fader eller moder er dissenter. I ethvert tilfælde skal børnene opdrages i den trosbekjendelse, som forældrene eller en af dem tilhører eller ved sin død tilhørte, eller i statskirkens tro. Erklæringen afgives til stedets sogneprest.

Retten til efter foranførte bestemmelse at afgive erklæring angaaende et barns religiøse opdragelse vedvarer, indtil dette har fyldt femtenaarsalderen. Er barnet opdraget i statskirkens tro og dets konfirmationsforberedelse i denne kirke paabegyndt før nævnte alder, skal den, om barnet ønsker det, fuldføres og barnet konfirmeres.

²⁾ Selve den naturlige lov kræver, at i det mindste den længstlevende af forældrene har ret til at bestemme, i hvilken religion hans endnu unyndige børn skal opdrages efter hans død, og, hvis han ikke har bestemt noget i saa henseende, at da børnene bliver opdragne videre i den religion, de hidtil tilhørte. Det er grusomt og ubilligt, at en formynder eller en fattigkommission tør tage børnene fra deres religion endog med forældrenes udtalte vilje. Loven tør umulig godkjende denne bestemmelse.

§ 9. Børn, der ikke skal opdrages i den evangelisk-lutherske lære, kan forlanges undtagne fra undervisningen i denne i de offentlige skoler, hvorimod skolebestyrelsen paa ethvert sted har at paase, at børnenes undervisning ikke heller i religiøs henseende forsømmes.

§ 10. De, hvis trosbekjendelse ikke tillader ed under nogen form, afgiver i de tilfælde, hvori ed kræves, løfte eller bekræftelse paa den maade, som kongen bestemmer, hvilket skal tages forfulde, som om ed af dem var aflagt. De, hvis trosbekjendelse ikke tillader ed i den form, som er bestemt for statskirkens medlemmer, aflægger den i saadan form, som kongen bestemmer.

§ 11. Ombud eller bestillinger i statskirken kan ikke overdrages dissenterne.

§ 12. De fattigvæsenet, skoler eller andre offentlige indretninger i anledning af visse kirkelige handlingers foretagelse til lagte afgifter bliver af dissenterne at erlægge i de tilfælde, hvori hine kirkelige handlinger for dem havde været at udføre, hvis de havde været medlemmer af statskirken. Er der tillagt kirken eller dens betjente nogen andel i deslige afgifter, fritages dissenterne for at erlægge denne andel.

§ 13. De med hensyn til rolighed og stansning af næringsdrift under statskirkens søn- og helligdage gjældende bestemmelser er ogsaa forbindende for dissenterne.

§ 14. Vil dissenterne ikke benytte de af statskirken indrettede kirkegaarde, er de dog underkastede saavel sundhedspolitiets forskrifter angaaende begravelser som og overvrighedens nærmere bestemmelse i henseende til valget af begravelsesplads.

§ 15. (Ingen erkjendes i almindelighed for udtraadt af statskirken, forinden han, efter at have opnaaet en alder af nitten aar, har personlig indfundet sig hos vedkommende sogneprest og anmeldt sin udtrædelse til indførelse i ministerialbogen. Hvorvidt i enkelte tilfælde undtagelse med hensyn til alderen eller udsættelse med angjældendes konfirmation skal finde sted, bestemmes af kongen.)

Denne § blev ved lov af 29de juni 1888 forandret som følger:)

Ingen kan udmelde sig af statskirken før sit fyldte 15de aar. Udmeldelsen sker enten mundtlig eller skriftlig for vedkommende sogneprest og bliver af denne at indføre i ministerialbogen. Attest om udmeldelsen skal meddeles den udtrædende uden betaling.

§ 16. Naar en dissenter vil træde over til statskirken, har han derom at henvende sig til en sogneprest. Forsaavidt han ikke er døbt, forholdes efter kirkeritualets bestemmelser om voksne menneskers daab. I modsat fald er det tilstrækkeligt, at vedkommende for sognepresten i forening med tvende af prostegjeldets medhjælpere og en tilkaldt geistlig godtgjør at have fyldestgjørende kundskab i statskirkens trosrærdomme, samt at deres bevidnelse herom saavel som vedkommendes erklæring om at ville træde over til statskirken tilføres ministerialbogen.

(Denne § 9 udgaar af den nye lov, fordi spørgsmaalet blev afgjort ved den nye skolelov af 1889, som bestemmer, at „dissenternes børn bliver paa forældrenes forlangende helt eller delvis at fritage for undervisningen i kristendomskundskab.“)

(Denne bestemmelse kommer til at udgaa af den nye lov, da der under 6te juli 1887 er udkommet en ny „Lov om løfte eller bekræftelse istedetfor ed m. v.“, hvis § 1 lyder saaledes:

„Personer, som ikke bekjender sig til den kristelige eller jødiske religion, eller hvis trosbekjendelse ikke tillader ed i den sædvanlige eller anden foreskrevne form, skal i de tilfælde, hvor ed kræves, under samme ansvar, som om ed var aflagt, istedetfor ed afgive en forsikring paa ære og samvittighed. Skal forsikringen afgives af et vidne eller en part, bør dommeren forud paa den i tilfældet hensigtsmæssigste maade forklare vidnet (parten) dens betydning og det med samme forbundne ansvar.“)

§ 19. Dissenterne kan ikke beklæde ombud og bestillinger i statskirken og ikke stedes til deltagelse i kommunale forhandlinger og beslutninger, statskirken vedkommende.

(Desuden bestemmer den nye skolelov af 26de juni 1889 for kommunale folkeskoler i kjøbstæderne: „Ingen kan erholde ansættelse i fuldstændig lærerpost, medmindre han tilhører statskirken,“ og for kommunale folkeskoler paa landet: „Ingen kan erholde ansættelse i fuldstændig lærerpost eller som hjælpelærer, medmindre han tilhører statskirken.“ Og begge love bestemmer: „Hvis noget medlem af skolestyret (for kommunalskolene) ikke tilhører statskirken, skal han ikke have adgang til at deltage i behandlingen af sager, der vedkommer undervisningen i kristendomskundskab.“ Endelig bestemmer selve grundloven § 1, at „kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk-lutherske religion,“ og § 92, at „kun den, der bekjender sig til statens offentlige religion, kan være medlem af kongens raad eller beklæde dommerembede.“)

§ 16. De fattigvæsenet, skoler eller andre offentlige indretninger i anledning af visse kirkelige handlingers foretagelse til lagte afgifter bliver af dissenterne at erlægge i de tilfælde, hvori hine kirkelige handlinger for dem havde været at udføre, hvis de havde været medlemmer af statskirken. Er der tillagt kirken eller dens betjente nogen andel i deslige afgifter, fritages dissenterne for at erlægge denne andel.

§ 17. De med hensyn til rolighed og stansning af næringsdrift under statskirkens søn- og helligdage gjældende bestemmelser er ogsaa bindende for dissenterne.

§ 18. Ved valget af begravelsesplads er dissenterne underkastede øvrighedens nærmere bestemmelse, ligesom de er pligtige at lyde sundhedspolitiets forskrifter angaaende begravelser. Forsaavidt vedkommende dissenterne ikke har erhvervet særskilt begravelsesplads, benyttes den almindelige kirkegaard, i hvilket tilfælde det ikke skal være dem forment at bruge vedkommende kirkes klokker.

§ 20. Ingen kan udmelde sig af statskirken før det fyldte 15de aar. Udmeldelsen sker enten mundtlig eller skriftlig for vedkommende sogneprest under afgivelse af de fornødne oplysninger, efter hvis modtagelse udmeldelsen af sognepresten bliver at indføre i kirkebogen. Attest om udmeldelsen skal meddeles den udtrædende uden betaling.

§ 21. Ingen dissenter kan indmelde sig i statskirken, før end han har fyldt det 15de aar. Naar en saadan vil træde over til statskirken, har han derom at henvende sig til en sogneprest. Hvis han ikke er døbt, forholdes efter kirkeritualets bestemmelser om voksne personers daab. Er han døbt, men ikke tidligere konfirmeret i statskirken eller et andet evangelisk-luthersk kirkesamfund, skal han, om han er under 18 aar og ugift, paa sædvanlig maade forberedes til konfirmation og konfirmeres; men om han er over 18 aar eller gift, kan han istedet herfor efter fornøden forberedelse vedtage sin daabsbekjendelse for presten og tvende medhjælpere i den for konfirmationen foreskrevne form. Hvis han tidligere er konfirmeret i statskirken eller et andet evangelisk-luthersk kirkesamfund, skal han for presten og tvende medhjælpere afgive erklæring om, at han bekjender sig til statskirkens tro

§ 17. Enhver, som ved anvendelse af bevæggrunde, der staar i strid med den almindelige sædelighed, ved løfter om timelige fordele, ved bedrageriske midler eller ved trusler søger at bringe nogen over fra en trosbekjendelse til en anden, bliver, forsaavidt ikke gjerningen iøvrigt medfører højere straf, at straffe med bøder og i gjentagelsestilfælde med fængsel eller bøder.

§ 18. Forsaavidt ikke enten grundlovens eller nærværende lovs bestemmelser medfører undtagelser, begrunder den forskellige kristelige trosbekjendelse ingen forskjel i pligter og rettigheder, hvoraf til eksempel er en følge, at paa den ene side ingen trosbekjendelse kan fritage for vernepligt, og at paa den anden side de bestemmelser, som gjør arveret, odelsret eller nogen anden rettighed afhængig af daaben, ikke kommer de dissenterne til skade, af hvem daaben i almindelighed eller barnedaaben i særdeleshed ikke anerkjendes.

§ 19. Ved nærværende lov ophæves det i Kristian V.'s lovbogs 2—1 liggende forbud mod fri religionsøvelse for afvigende kristelige religionssamfund; samme lovbogs 2—18—15; reskriptet af 6te september 1690 angaaende fremmede religionsbekjendere; reskriptet af 7de september 1736, reskripterne af 5te mars og 2den april 1745 om separatister; privilegier af 15de mai 1747; forordning af 19de september 1766; plakater af 23de december 1771; bevilgning af 31te januar 1772 angaaende egteskaber med reformerte og kongelig resolution af 6te mars (cirkulære af 27de mars) 1813. Ligesaa ophæves den angaaende fremmede trosbekjendere i kirkeritualet af 25de juli 1685 kap. 9 indeholdte bestemmelse. Endelig ophæves norske lovs 6—1—1 til 6 og politianordningen af 22de oktober 1701, 2den post kap. 1, forsaavidt de deri indeholdte bestemmelser staar i strid med denne lov.

Thi har Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antager og bekræfter denne beslutning som lov.

Givet paa Stockholms slot den 16de juli 1845.

Under Vor haand og rigets segl.

Oscar.
(L. S.)

Fredr. Due.

Schouboe.

Fører den, der vil indmelde sig i statskirken, en aabenbart forargelig vandel, bliver hans optagelse, saalænge dette forhold væder, at negte.

Inden nogen optages i statskirken fra anerkjendt dissentermenighed, skal han fremlægge attest fra vedkommende menighedsprest eller forstander eller skriftlig erklæring fra to troværdige mænd om, at han er udmeldt af menigheden. Den nævnte attest bliver at meddele uden betaling.

§ 22. Dissenterne maa ikke døbe eller stede til nadverd eller brødsbrydelse nogen, der ikke lovligen er udmeldt af statskirken, og heller ikke enten paa denne eller paa anden maade optage nogen saadan i menighedssamfund med sig.

Deltager medlem af statskirken i nadverd eller brødsbrydelse i noget dissentersamfund, er vedkommende prest eller forstander uden ansvar herfor, saafremt saadant er skeet uden hans tilladelse eller vidende.

§ 23. Overtrædelse af §§ 5, 12 og 22³⁾ samt undladelse af at gjøre de i §§ 6 og 7 foreskrevne anmeldelser straffes med bøder.

§ 24. Enhver, som ved anvendelse af bevæggrunde, der staar i strid med den almindelige sædelighed, ved løfte om timelige fordele, ved bedrageriske midler eller ved trusler søger at bringe nogen over fra en trosbekjendelse til en anden, bliver, forsaavidt ikke gjerningen iøvrigt medfører højere straf, at straffe med bøder og i gjentagelsestilfælde med fængsel eller bøder.

§ 25. Sager, der angaar overtrædelse af nærværende lovs §§ 5, 6, 7, 12 og 22, behandles som politisager. For overtrædelse af § 5 svarer menighedsforstanderen eller den, som i mødet har holdt foredrag, eller den, som har afgivet lokale, saafremt lukningen er skeet med hans tilladelse.

§ 26. Forsaavidt ikke nærværende lovs bestemmelser eller lovgivningen forøvrigt medfører undtagelser, begrunder den forskellige trosbekjendelse ingen forskjel i pligter og rettigheder⁴⁾.

§ 27. Nærværende lovs bestemmelser skal ogsaa være anvendelige med hensyn til dem, der bekjender sig til den mosaiske tro, dog saaledes, at egteskab mellem personer af denne trosbekjendelse eller mellem personer, af hvilke den ene bekjender sig til den mosaiske tro, alene kan stiftes med retsgyldig virkning paa borgerlig maade for notarius publicus saaledes som i § 10 foreskrevet. Den i § 13 omhandlede velsignelse i statskirken af et for notarius publicus stiftet egteskab kan ikke finde sted, saalænge den ene af egtfællerne bekjender sig til den mosaiske tro.

§ 28. Nærværende lov træder i kraft fra 1ste januar næste aar. Fra samme tid ophæves dissenterloven af 16de juli 1845 og lov, indeholdende forandring i samme, af 29de juni 1888. Ligeledes ophæves § 2 i lov af 24de september 1851 om ophævelse af det hidtil bestaaende forbud mod, at jøder indfinder sig i riget, samt af lovene om det kommunale skattevæsen af 15de april 1882 for landet og for kjøbstæderne henholdsvis § 28 og § 20.

³⁾ Ifald dissenterprester hjemfalder til straf for at optage et medlem, der ikke er meldt ud af statskirken, burde lignende vel ske med statskirkens prester, naar de, imod § 21, optager ikke udmeldte dissenterne.

⁴⁾ Foruden de under § 19 nævnte indskrænkninger, som grundloven endnu opretholder overfor dissenterne, skal vi, forat gjøre dissenternes stilling i Norge fuldstændig klar, endnu hidsætte grundlovens § 2: „Den evangelisk-lutherske religion forbliver statens offentlige religion. De indvaanere, der bekjender sig til den, er forpligtede til at opdrage deres børn i samme. Jesuiter og munkeordener maa ikke taales.“ Vi fatter ikke, hvor et land, der slaar paa sin frisindethed og paa det evangeliske ords kraft, kan lade slige abnormiteter blive staaende i sin grundlov. Det maatte sandelig staa ilde til med det norske folk og Norges statskirke, naar de behøvede at skjælv for nogle methodistiske dommere, for nogle jesuiter eller munke. Lad os haabe, at ogsaa disse, et frit folk uværdig bestemmelser ret snart maa faa sig plads anvist paa et eller andet oldnordisk pulterkammer.

For fuldstændigheds skyld tilføier vi endnu, at alle dissenter-trossamfund nyder en civilpersoners rettigheder, uden at de borgerlige myndigheder paa nogen maade blander sig ind, og at de uhindret tør aabne egne skoler. I denne henseende viser Norge sig i sandhed liberal i ordets rette forstand.

Indenlandske efterretninger.

Foreningslivet. Onsdag aabnes en katolsk ungdomsforening i Kristiania; skjønt den ikke er en religiøs forening, bærer den, som hør og bør, naturligvis kirkens præg. De i forrige aar stiftede eller organiserede kvindeforeninger, nemlig Maria- og mødreforeningen, trives vel. Forrige søndag havde de en aftenunderholdning med dramatisk opførelse, som morede medlemmer og publikum ganske fortrinlig. Imellem stykkerne gav to af medlemmerne, fru og frk. Hals, velvellig nogle koncertnumre for violin med klaverakkompagnement, som modtoges med levende hyldelse. Servering af kaffe og tilhørende passiar sluttede aftenen.

Kongeparret agter sig hertil i mars.

Skiklubberne i Kristiania har holdt sine aarlige opvisninger, men begyndt paa den stygge skik at holde dem om søndagen i høimessetiden.

Dødsfald. Genre- og historiemaleren etatsraad, professor Carl Bloch, født 1834 i Kjøbenhavn, er isøndags død. — I mandags døde Ludvig Kyhn, stiftamtmand i Hamar og amtmand for Hedemarken, 73 aar gammel.

En pram med en gammel mand og kone i blev ved Drøbak overseilet af damperen „Drammen“, fordi de istedenfor at holde kurs vendte om, da damperen kom i umiddelbar nærhed. De to slap med et koldt bad.

Skibsnyheder. Bark „Velfærd“ af Stavanger med 14—15 mands besætning, fra Cadix til Mozambique, savnes siden mai. — „Liberal“ fra Hardangerfjorden til Berwick er forlist paa den skotske kyst med mand og mus.

Sterke storme har anrettet endel skade under vestkystfisket, baade paa fartøier og redskaber, og tvunget til at afbryde fiskeriet et par uger.

Udenlandske efterretninger.

Afdøde kardinal Pecci, der som tidligere sagt var jesuit fra 1825—48, da han udtraadte, indtraadte for 2 aar siden atter i ordenen og er død som medlem af den.

Norsk rundfisk i Italien lider, ifølge en norsk kjøbmands meddelelse i „Mrgbl.“, under „en ligesaa merkbar som beklagelig nedgang i prisen“, fordi der af hensyn til influenzaen er tilstaaet folk lettelse i abstinensbudet i de 40 dages faste. Der maa altsaa dog være et ganske merkbart antal katolikere i Italien, som endnu tager sig til rettesnor, om st. Peter binder eller løser.

Luleå Gellivara banen er aabnet paa svensk side, dog kun for godsbefordring; men afsender en saa meget, at han betaler 5 øre pr. km., kan han kjøre frit med.

Jernbaneposten til Palermo er berøvet 12,000 francs.

Dampskibsforbindelsen Fredrikshavn-Gøteborg er nu 3 gange ugentlig.

Pariserudstillingen har givet 6½ mill. kr. overskud.

Til belysning af de umenneskelige forhold i Sibirien agtes et tidsskrift grundet i London.

En røverbande var dannet i Wyoming af en karl

fra Texas, Kettle Jack. Den indrettede sig en fæstning paa et fjeld og holdt hele egnen i skræk med rov og mord. En skjøn dag kom hele banden ned i Big-Horn Bassin, en liden dal med ca. 400 kolonistfamilier, og og sig et passende antal kvinder med op paa borgen. Dette bragte bægeret til at flyde over. Kolonisterne samlede sig, beleirede fæstningen og vovede endelig en storm, som blev kronet med held. De at røverne, man fik fat i, 11 i tallet, blev straks hængte.

Fra eksplosionen i Antwerpen blev 44,000 pund krudt tilovers; det blev af retten dømt til at druknes i Schelde, istedenfor at det kunde være gjort i penge og brugt til at dække gjæld og skadeserstatninger med.

Man spekulerer paa en **kanal** fra Rom (Tre fontane) til Tyrrienerhavet, 10½ kil. lang. Men da den koster efter overslaget 88 mill. francs og faktisk over 100 mill., saa bliver det nok ved spekuleringen.

Ved **skoitekapløbet** i Petersborg den 14de og 15de ds. kom Norseng fra Hamar to gange ind som nr. 1 i hurtigløb paa de længste afstande. Foruden sine 2 guldmedailler erholdt han en ærespokal. I kapløbet i Moskva 21de ds. fødte han dernæst mester-skabstitelen for Rusland og en pokal til sine petersborgertrofæer.

Den **kjørende post** mellem Sønderborg og Flensborg er bleven gjenstand for et rovoverfald. Udbyttet var 10,000 mark.

Soulykker. Ved et sammenstød paa Tee sank den engelske damper „Lord Queen“. Af 18 passagerer frelstes kun 2. — Engelsk damper „Hesper“ fra Cardiff til Genua er forlist; 21 personer druknede.

Dæmningsbrud har sat to smaabyer i Arizona under vand. Mange af indbyggerne og meget kvæg er omkomne.

Joderne har de fleste gale. I 1871 viste statistiken, at der i Tyskland paa 10,000 kristne kom 8 gale, men paa 10,000 jøder 16. I Italien kom der 8 gale paa 14,200 katolikere, men ligesaa mange paa 3,072 jøder.

Voldsomme storme ved Kinas kyst har krævet en masse menneskeliv; der siges henved 3000 — et antal, som næsten smager af trykfeil.

Sidste efterretninger.

„Italien“ opstillede ved garantiloven af 1870 3½ mill. francs som civilliste for paven; men denne har aldrig hævet noget af pengene, derimod levet af katolikernes frivillige gaver — peterspengene. Nu vil staten selv bruge de 3½ mill. — Justisminister Zanardelli foreslaar i deputeretkammeret at inddrage en mængde underdommerembeder, fordi „erfaringen viser, at intelligens og duelighed i dommerstanden bliver lavere og lavere.“ Tilstandene er dog altsaa daarligere end under pavedømmet. I militærstanden gaar det lidet bedre: ifølge telegrammerne er 19 generaler formedelst udygtighed blevne opfordrede af krigsministeren til at tage afsked.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uophødelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.